

5 සලායතනවග්ගො

3. 5. 1

අනාථපිණ්ඩිකොවාද සූතං

එවං මෙ සූතං : එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකාං ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. අථ ඛො අනාථ-පිණ්ඩිකො ගහපති අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමනෙතයි : ‘එහි කිං අලොපුරිසං, යෙන භගවා තෙත්ථපසංඛම්, උපසංඛම්ඤ්ඤා මම් වචනෙන ගහවතො පාදෙ සිරසා වන්දති. ‘අනාථපිණ්ඩිකො හනෙත, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. ‘සො ගහවතො පාදෙ සිරසා වන්දති’ති. යෙන වායස්මා සාරිපුත්තො තෙත්ථපසංඛම්, උපසංඛම්ඤ්ඤා මම් වචනෙන ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති ‘අනාථ-පිණ්ඩිකො හනෙත, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. සො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති’ති. එවඤ්ඤා වදෙහි : ‘සාධු කිර හනෙත, ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන අනාථපිණ්ඩිකාං ගහපතිස්ස නිවේසනං තෙත්ථපසංඛම්ඤ්ඤා අනුක්ඛමං උපාදයා’ති.

‘එවං හනෙත’ති ඛො සො පුරිසො අනාථපිණ්ඩිකාං ගහපතිස්ස පටිගස්සුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙත්ථපසංඛම්. උපසංඛම්ඤ්ඤා ගහවතං අභිවාදෙති එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො සො පුරිසො ගහවතං එතදවොච : ‘අනාථපිණ්ඩිකො හනෙත, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, සො ගහවතො පාදෙ සිරසා වන්දති’ති. යෙන වායස්මා සාරිපුත්තො තෙත්ථපසංඛම්. උපසංඛම්ඤ්ඤා ආයස්මතං සාරිපුත්තං අභිවාදෙති එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො සො පුරිසො ආයස්මතං සාරිපුත්තං එතදවොච : ‘අනාථපිණ්ඩිකො හනෙත, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, සො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති. එවඤ්ඤා වදෙහි : සාධු කිර හනෙත, ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන අනාථපිණ්ඩිකාං ගහපතිස්ස නිවේසනං තෙත්ථපසංඛම්ඤ්ඤා අනුක්ඛමං උපාදයා’ති.

අභිවාසෙහි ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තුණ්ඤ්ඤාවෙන. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො නිවාසෙති පත්තවිවරමාදාය ආයස්මතො ආනන්දෙන පච්ඡාසමණෙන යෙන අනාථපිණ්ඩිකාං ගහපතිස්ස නිවේසනං තෙත්ථපසංඛම්. උපසංඛම්ඤ්ඤා පඤ්ඤාතෙත ආයතෙ නිසිදි. නිගණ්ඨො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච : ‘කච්චි තෙ ගහපති, ඛම්භිතං කච්චි යාපනීයං, කච්චි තෙ දුක්ඛා චේදනා පටික්ඛමනති, හො අභික්ඛමනති, පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති හො අභික්ඛමො’ති.

5 සළායනනවර්ගය

3. 5. 1

අනාථපිණ්ඩකොවාද සූත්‍රය

මා විසින් මෙයේ අසනලදි : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අනේපිඩුසිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි අනේපිඩුගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇති වැ දුකට පැමිණියේ දැඩිගිලන් වූයේ වෙයි. ඉක්බිති අනේපිඩුගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමිනී. එව එමබා පුරුෂය, තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ මාගේ බසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදු. ' වහන්ස, අනේපිඩුගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇති වැ දුකට පැමිණියේ දැඩිගිලන් වූයේ හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදි ' යයි. යළි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළැඹ මාගේ බසින් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ පාසහළ හිසින් වදු. ' වහන්ස, අනේපිඩු ගැහැව් . . . වදි ' යයි. මෙසේත් සැලකර. වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අනේපිඩු සිටුහුගේ නිවෙස්න කරා අනුකම්පා පිණිස එළැඹෙනසේක්ව ' යි.

' එසේ යැ වහන්සැ ' යි ඒ පුරුෂ අනේපිඩුසිටුහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ පුරුෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : ' වහන්ස, අනේපිඩුගැහැව් ආබාධික වැ දුකට පැමිණියේ දැඩිගිලන් වූයේ වෙයි. හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදි ' යයි. යළි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් අභිවාදනය කොට එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ පුරුෂ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කී : ' වහන්ස, අනේපිඩුගැහැව් ආබාධික වැ දුකට වැ දැඩි ගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ පාසහළ හිසින් වදියි. මෙසේත් කියයි : ' වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස අනේපිඩුසිටුහුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹෙනසේක්ව ' යි.

ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ නො බැණ ඉවසුසේක. ඉක්බිති, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන පසුවැ යන ආයුෂ්මත් අනෙකු තෙරුන් සමග අනේපිඩුසිටුහුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹියහ. එළැඹ පැනැවූ අස්නෙහි වැඩහුන්හ. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අනේපිඩුගැහැවියනට තෙල වදළහ. කිම ගැහැවිය, කොපට සැතිය හෙයි ද, කිම යැපියහෙයි ද, කිම කොපගේ දුක් වේදනාවෝ තනු වෙන් ද, නො වැඩෙත් ද, තනුභාවයාගේ අවසානය පැනේ ද, වැඩිම නො පැනේ ද, යි.

න මෙ භනෙත සාරිපුත්ත ඛමනීයං, න යාපනීයං, බාලහා මෙ දුක්ඛා වේදනා. අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත සාරිපුත්ත, බලවා පුරිසො තිණ්ණෙන සිඛරෙන මුඛනි අභිමනෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භනෙත සාරිපුත්ත, අධිමත්තා වාතා මුඛනි උභහනනති. න මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, ඛමනීයං, න යාපනීයං, බාලහා මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත සාරිපුත්ත, බලවා පුරිසො දලොන වරත්ත-බකුනි¹ සිසෙ සිසවේරුනං² දදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, අධිමත්තා වාතා සිසං පරික්ඛනනනති³. න මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං, බාලහා මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති, නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත සාරිපුත්ත, දකෙඛා ගොඝාතනො වා ගොඝාත-කනෙතවාසි වා තිණ්ණෙන ගොවිකනනනෙන කුච්ඡං පරික්ඛනෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, අධිමත්තා වාතා කුච්ඡං පරික්ඛනනනති. න මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං, බාලහා මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත සාරිපුත්ත, දො බලවනො පුරිසා දුබ්බලතරං පුරිසං නානාබාහාසු ගහෙත්වා අභිභාරකාසුයා සනතාපෙය්‍යං සමපරිතා-පෙය්‍යං, එවමෙව ඛො මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, අධිමත්තො කායසමි-බාගො. න මෙ භනෙත සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං, බාලහා මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනති නො පටික්ඛමනති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතබ්බං : 'න චක්ඛුං උපාදිසිස්සාමි. න ච මෙ චක්ඛුනිස්සිතං විඤ්ඤාණං භවිස්සති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතබ්බං : 'න සොතං උපාදිසිස්සාමි. න ච මෙ සොතනිස්සිතං විඤ්ඤාණං භවිස්සති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතබ්බං : 'න ඝානං උපාදිසිස්සාමි. න ච මෙ ඝානනිස්සිතං විඤ්ඤාණං භවිස්සති'ති. එවං හි තෙ ගහපති සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ-පෙ-න ජීවහං-පෙ-සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ-පෙ-න කායං-පෙ-සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ-පෙ-න මනං-පෙ-සික්ඛිතබ්බං.

තස්මාතිහ-පෙ-න රූපං-පෙ-සික්ඛිතබ්බං : තස්මාතිහ-පෙ-න සද්දං උපාදිසිස්සාමි-පෙ-න ගතිං උපාදිසිස්සාමි. -පෙ-න රතං උපාදිසිස්සාමි. -පෙ-න ථොට්ඨබ්බං උපාදිසිස්සාමි. -පෙ-න ධම්මං උපාදිසිස්සාමි. න ච මෙ ධම්මනිස්සිතං විඤ්ඤාණං භවිස්සති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතබ්බං.

1. වරත්තබකුනිත - සිමු, මජ්ඣං.
2. සිසවේරු - මජ්ඣං.
3. අධිමත්තා සිසෙ සිසවේදනා - මජ්ඣං.

ආරිපුත්‍රයන් වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක, යැපිය නො හැක්ක, මාගේ දුඛ වේදනාවෝ දැඩි වූවාහු, බලවත් වෙති. තුනී නො වෙත්, වැඩිමේ අවසානය පැනෙයි, බැඩිමේ අවසානය නො පැනෙයි.

ආරිපුත්‍රයන් වහන්ස, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු සැතෙකින් මුද්‍රා පෙළා ද එසෙයින් මැ ආරිපුත්‍රයන් වහන්ස, අධිමාත්‍ර වූ වාතයෝ මුද්‍රා පෙළති. ආරිපුත්‍රයන් වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක, යැපිය නො හැක්ක. මාගේ දැඩි වූ දුඛවේදනාවෝ වැඩෙති, තනු නො වෙත්. වැඩිමේ අවසානය පැනෙයි, තනු බවෙක් නො පැනෙයි.

ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වරපටබැදුමකින් හිස්වෙළුම දෙන්නේ ද එසෙයින් මැ ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, අධිමාත්‍ර වූ වාතයෝ මාගේ හිස සිඳිති. ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, මට සිහිය නො හැක්ක, යැපිය නොහැක්ක. මාගේ දැඩි වූ දුඛවේදනාවෝ වැඩෙති, තනු නො වෙත්. වැඩිමේ අවසානය පැනෙයි, තනු බවෙක් නො පැනේ යයි.

ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රයන් වහන්ස, යම්සේ දක්ෂ වූ ගොසාතකයෙක් වේවයි ගොසාතක අතැවැසියෙක් වේවයි තියුණු වූ ගෙරින් කපන සැතෙකින් කුස සිඳින්නේ ද, එසෙයින් මැ ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, අධිමාත්‍ර වූ වාතයෝ මාගේ කුස සිඳිති. ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, මට සිහිය නො හැක්ක, මාගේ දැඩි වූ දුඛවේදනාවෝ වැඩෙති, තනු නො වෙත්. වැඩිමේ අවසානය පැනෙයි, තනු බවෙක් නො පැනේ යයි.

ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුශ්‍රීල් පුරුෂයකු වෙත වෙත අත්ලාගෙන අඟුරුවලෙක්හි තවන්නාහු ද හාත්පසින් තවන්නාහු ද, එසෙයින් මැ ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, අධිමාත්‍ර වූ මාගේ ආරිරතය වෙයි. ස්වාමීනි ආරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, මට සිහිය නො හැක්ක, යැපිය නො හැක්ක.

ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු යැ, චක්ෂුස තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. මාගේ විඤ්ඤාන චක්ෂුර්නිඃශ්‍රිත නො වේ යයි, ගැහැවිය, මෙසේ මැ තොප විසින් භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය; ශ්‍රෝත්‍රය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. මාගේ විඤ්ඤාන ශ්‍රෝත්‍රනිඃශ්‍රිත ද නො වේ යයි, ගැහැවිය, මෙසේ මැ තොප විසින් භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය : ස්‍රාණය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. මාගේ විඤ්ඤාන ස්‍රාණනිඃශ්‍රිත ද නො වේ යයි, ගැහැවිය, මෙසේ මැ තොප විසින් භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් . . . මාගේ විඤ්ඤාන ජිහ්ව නිඃශ්‍රිත නො වේ යයි, . . . භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් . . . කය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය එහෙයින් . . . මනස තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . භික්ෂියයුතු ය.

ගැහැවිය, එහෙයින් . . . රූපය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් . . . ඛණ්ඩය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . ගන්ධය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . රසය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . ස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . ධර්මය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. මාගේ විඤ්ඤාන ධර්මනිඃශ්‍රිත නො ද වේ ' යයි, ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු ය.

තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න චක්ඛුච්ඡාදාදිසංඝාතං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ චක්ඛුච්ඡාදාදිසංඝාතසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං. තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න සොතවිඤ්ඤාණං උපාදිසිසාමි. -පෙ- න සානවිඤ්ඤාණං උපාදිසිසාමි -පෙ- න ජ්වහාවිඤ්ඤාණං උපාදිසිසාමි -පෙ- න කාය-විඤ්ඤාණං උපාදිසිසාමි -පෙ- න මනෝවිඤ්ඤාණං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ මනෝ විඤ්ඤාණසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති සිකතිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : 'න චක්ඛුසල්පසංඝාතං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ චක්ඛුසල්පසංඝාතසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති සිකතිතබ්බං. තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න සොතසල්පසංඝාතං උපාදිසිසාමි -පෙ- න සානසල්පසංඝාතං උපාදිසිසාමි. -පෙ- න ජ්වහාසල්පසංඝාතං උපාදිසිසාමි -පෙ- න කාය-සල්පසංඝාතං උපාදිසිසාමි. -පෙ- න මනෝසල්පසංඝාතං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ මනෝසල්පසංඝාතසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න චක්ඛුසල්පසංඝාතං වේදනං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ චක්ඛුසල්පසංඝාතවේදනාතිසිතං¹ විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං. තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : 'න සොතසල්පසංඝාතං වේදනං උපාදිසිසාමි -පෙ- න සානසල්පසංඝාතං වේදනං උපාදිසිසාමි -පෙ- න ජ්වහාසල්පසංඝාතං වේදනං උපාදිසිසාමි -පෙ- න කායසල්පසංඝාතං වේදනං උපාදිසිසාමි -පෙ- න මනෝසල්පසංඝාතං වේදනං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ මනෝ සල්පසංඝාතවේදනාතිසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති සිකතිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න පථවිධාතුං උපාදිසිසාමි න ච මෙ පථවිධාතුතිසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං. තසමාතිහ-පෙ-සිකතිතබ්බං : න ආපොධාතුං උපාදිසිසාමි-පෙ-න තෙජෝධාතුං උපාදිසිසාමි-පෙ-න වායොධාතුං උපාදිසිසාමි-පෙ-න ආකාශධාතුං උපාදිසිසාමි-පෙ-න විඤ්ඤාණධාතුං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ විඤ්ඤාණධාතුතිසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති සිකතිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න රූපං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ රූපතිසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං. තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න වේදනං උපාදිසිසාමි-පෙ-න සඤ්ඤා උපාදිසිසාමි-පෙ-න සංකාර උපාදි-සිසාමි-පෙ-න විඤ්ඤාණං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ විඤ්ඤාණසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න ආකාශානඤ්චායතනං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ ආකාශානඤ්චායතනසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති, එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං. තසමාතිහ තෙ ගහපති, එවං සිකතිතබ්බං : න විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපාදිසිසාමි, -පෙ-න ආකිඤ්චායතනං උපාදිසිසාමි-පෙ- න නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපාදිසිසාමි. න ච මෙ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසිතං විඤ්ඤාණං භවිසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සිකතිතබ්බං.

1. චක්ඛුසල්පසංඝාතවේදනාතිසිතං - මජ්ඣං, සිමු.

ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු යැ: ' චක්ෂුර්විඥාය තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. මාගේ විඥාය චක්ෂුර්විඥානි:ශ්‍රිත ද නො වේ ' යයි ගැහැවිය තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතුය. ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු යැ: ශ්‍රොත්‍රවිඥාය තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . ස්‍රාණවිඥාය තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . ජිහ්වා විඥාය තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . කායවිඥාය තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . මනෝවිඥාය තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. මාගේ විඥාය මනෝවිඥානි:ශ්‍රිත ද නො වේ ' යයි ගැහැවිය, මෙසේ මැ තොප විසින් භික්ෂියයුතු ය.

ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය: ' චක්ෂු:සංස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්නි. මාගේ විඤ්ඤාය චක්ෂු:සංස්පර්ශනි:ශ්‍රීත ද නො වේ ' යයි, ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය: ශ්‍රොත්‍රසංස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්නි. . . ස්‍රාණසංස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්නි. . . ජිහ්වාසංස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්නි. . . කාය සංස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්නි. . . මන:සංස්පර්ශය තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්නි. මාගේ විඤ්ඤාය මන:සංස්පර්ශනි:ශ්‍රීත ද නො වේ ' යයි, ගැහැවිය, මෙසේ මැ තොප විසින් භික්ෂියයුතු ය.

ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය : ' වක්ත්‍රුසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනාව තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. මාගේ විඤ්ඤාය වක්ත්‍රුසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනානිශ්ශ්‍රිත ද නො වෙ ' යයි, ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය : ' ශ්‍රෝත්‍රසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනාව තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි . . . ස්ප්‍රාණසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනාව තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . ජිහ්වාසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනාව තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . කායසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනාව තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. . . මනාසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනාව තෘෂ්ණාදීන් නො ගන්මි. මාගේ විඤ්ඤාය මනාසංස්පර්ශයෙන් උපන් වෙදනානිශ්ශ්‍රිත ද නො වෙ ' යයි, ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු යි.

ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය : ' පෘථිවිධාතු තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. මාගේ විඤ්ඤාය පෘථිවිධාතුනිශ්ශ්‍රිත ද නො වේ ' යයි ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු ය. ගැහැවිය, එහෙයින් . . . භික්ෂියයුතු ය : අබ්බාතු තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . තෙජොධාතු තෘපිණාදීන් නො ගත්මි. . . වායොධාතු තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . ආකාශධාතු තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. . . විඤ්ඤාධාතු තෘෂ්ණාදීන් නො ගත්මි. මාගේ විඤ්ඤාය විඤ්ඤාධාතුනිශ්ශ්‍රිත ද නො වේ ' යයි ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු යි.

එහෙයින් ගැහැටිය, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය : 'රූපය තෘෂ්ණාදීන් නොගන්නි. මාගේ විඤ්ඤාය රූප නිශ්ශ්‍රිත ද නොවේ 'යයි ගැහැටිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු ය. 'වේදනාව තෘෂ්ණාදීන් නොගන්නි. . . සංඥාව . . . සංස්කාරයන් . . . විඤ්ඤාය තෘෂ්ණාදි විසින් නො ගන්නි. මාගේ විඤ්ඤාය නො ද විඤ්ඤානිශ්ශ්‍රිත වේ 'යයි, ගැහැටිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු.

ගැහැවිය, එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියුණු ය : ' ආකාසානඤ්චායතනය තෘෂ්ණාදි විසින් නො ගන්මි. මාගේ විඤනය නො ද ආකාසානඤ්චායතන නි:ශ්‍රිත වේ ' යයි, ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියුණු ය. ගැහැවිය එහෙයින් තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියුණු ය : ' විඤ්ඤාණඤ්චායතනය . . . ආකිඤ්චාඤ්ඤායතනය . . . නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය තෘෂ්ණාදි විසින් නො ගන්මි. මාගේ විඤනය නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන නි:ශ්‍රිත වූයේ නො ද වේ ' යයි ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියුණු යි.

තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතබ්බං : න ඉධ ලොකං උපාදිසිංසාමි. න ච මේ ඉධ ලොකනිසිතං විඤ්ඤාණං භවිංසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතබ්බං. තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතබ්බං : න පරලොකං උපාදිසිංසාමි. න ච මේ පරලොකනිසිතං විඤ්ඤාණං භවිංසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතබ්බං.

තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතබ්බං : යථපිදං¹ දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං පතතං පරියෙසිතං² අනුච්චරිතං³ මනසා. තථෙ හ උපාදිසිංසාමි. න ච මේ තනනිසිතං විඤ්ඤාණං භවිංසාති'ති. එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතබ්බනති.

එවං වුත්තෙ අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති පරොදි, අසුත්ති පවත්තෙසි. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ, අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං එතදවොච : ඔලියසි ඛො තිං ගහපති, සංසිද්ධි⁴. ඛො තිං ගහපති'ති.

නාහං භනෙත ආනන්ද, ඔලියසාමි, නපි සංසිද්ධිමි. අපි ච මේ දිඤ්ඤාතං සන්ථා පසිරුපාසිතො, මනොභාවතීයා ච භික්ඛු. න ච මේ එවරුපි ධම්මේ කථා සුතපුබ්බා'ති.

න ඛො ගහපති, ගිහිනං ඔද්ධවසනානං එවරුපි ධම්මේ කථා පටිභාති. පබ්බජිතානං ඛො ගහපති, එවරුපි ධම්මේ කථා පටිභාති'ති.

තෙන හි භනෙත සාරිපුත්ත, ගිහිනං ඔද්ධවසනානං එවරුපි ධම්මේ කථා පටිභාතු. සනති හි භනෙත සාරිපුත්ත, කුලපුත්තා අපරප්පකච්ඡාතිකා, අසුච්ඡාතා ධම්මස්ස පටිභායනති. භවිංසාති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො'ති.

අථ ඛො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො ආයස්මා ච ආනන්දෙ, අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිනා උට්ඨායාසනා පකකමිංසු.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති, අවිරපකකතො ආයස්මතො ච සාරිපුත්තො ආයස්මතො ච ආනන්දෙ කායස්ස ගෙදා පරමමරණා⁵ තුසිතං කායං උපපජ්ජි⁶.

අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො අභික්ඛානාය රතතීයා අභික්ඛානවණ්ණො කෙවලකපං ජෙතවනං ඔභාගෙතිං යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති, භගවතානං අභිවාදෙති, එකමිතං අට්ඨාසි. එකමිතං සිතො ඛො අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො භගවතානං ගාථාහි අජ්ඣාසාමි :

“ඉදං හි තං ජෙතවනං ඉසිසඛකතීගෙවිතං,
ආවුත්ථං ධම්මරුජෙන පිතිසඤ්ඤනං මම.

කම්මං විජ්ජා ච ධම්මො ච සිලං ජිවිතමුත්තමං,
එතෙන මච්චා සුජ්ඣනති න ගොතොතො ධනෙන වා.

1. යථපි මේ - මජ්ඣං.	5. කාලමකාසි - මජ්ඣං, සිඬු.
2. විඤ්ඤාතං පරියෙසිතං - PTS.	6. උපපජ්ජි - PTS.
3. අනුපරියෙසිතං අනුච්චරිතං - මජ්ඣං, සිඬු.	
4. සංසිද්ධි - සිඬු.	

එහෙයින් ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ය : 'මෙලොව තෘෂ්ණාදී විසින් නො ගත්මි. මාගේ විඤ්ඤාන නො ද මෙලොව ඇසුරු කරනලද වේ ' යයි ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු. එහෙයින් ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු ය : ' පරලොව තෘෂ්ණාදී විසින් නො ගත්මි. මාගේ විඤ්ඤාන නො ද පරලොව ඇසුරු කරන ලද වේ ' යයි ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු.

එහෙයින් ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂියයුතු ලැබූ සෙවූ සිතින් විමසු ' යම් රූපායතනයක් ඇද්ද, ඔබ්බයතනයක් ඇද්ද, ගන්ධරස ඵොට්ඨබ්බායතනයක් ඇද්ද ධම්මායතනයක් ඇද්ද, එ ද තෘෂ්ණාදී විසින් නො ගත්මි. මාගේ විඤ්ඤාන ඒ රූපාදිය නො ද ඇසුරු කරනලද වේ ' යයි ගැහැවිය, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි අනේපිඬු ගැහැවි හැඩි, කදුළු හෙළි. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අනේපිඬු ගැහැවිහට තෙල වදළහ : ගැහැවිය, තෙපි (අරමුණෙහි) ඇලෙව්, ගැලෙව් යි.

වහන්ස ආනන්ද තෙරණුවෙනි, මම අරමුණෙහි නො ඇලෙමි, නො ද ගැලෙමි. වැලි එකෙක් ඇති, මා විසින් දීර්ඝරාත්‍රයෙහි ශාස්තෘන් වහන්සේ පර්යයුපාසිතයහ., මනොභාවනිය භික්ෂුහු ද පර්යයුපාසිත වූහ. මා විසින් මෙබඳු වූ ධර්මකථාවක් නො ද ඇසුවීරු යයි.

ගැහැවිය, හෙළපිළිහඳනා ගිහිගේ වැසියනට මෙබඳු ධර්මකථා නො වැටහෙයි. ගැහැවිය, පැවිද්දනට මෙබඳු ධර්මකථා වැටහේ යයි.

එසේ වී නම් ස්වාමීනි, ශාරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්ස, හෙළපිළි හඳනා ගිහිගේ වැසියනට මෙබඳු ධර්මකථා වැටහේවා. ස්වාමීනි ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්ස, අල්පරස්ස ස්වභාව ඇති කුලපුත්‍රයෝ ඇත්තාහු මැ යැ. ධර්මය අශ්‍රවණතායෙන් (ඔහු) පිරිහෙති. අභි අවබෝධ කරන්නාහු ඇත්තාහ ' යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ ද ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ ද අනේපිඬු ගැහැවියනට මේ අවවාදයෙන් ඔවා දී හුනස්නෙන් නැගී නික්ම ගියාහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ ද ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ ද නික්මගිය නොබෝ කාලයෙහි අනේපිඬු ගැහැවි කාබුන් මරණින් මතුයෙහි තුපිපුර උපත.

ඉක්බිති අනේපිඬු දෙවපිත් මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි මනා සිරුරු පැහැ ඇති වැ සියලු දෙවරම බබුළුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභිවාදනා කොට එකත්පස් වැ සිටගත. එකත්පස් වැ සිටි අනේපිඬු දෙවපිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කී :

භික්ෂුසංඝයා විසින් නිති සෙවුනා ලද, ධර්මරාජයන් වහන්සේ විසින් වාස කළ මේ ජෙතවනය මට ප්‍රීති උපදවනු වෙයි.

මාර්ගවේතනා සංඛ්‍යාත කර්මය ද මාර්ගප්‍රභූ සංඛ්‍යාත විද්‍යාව ද සමාධිපාක්ෂික ධර්මය ද පිල්වත්හුගේ ජීවිතය ද උතුම් වෙයි. තෙල කර්මාදිය හේතු කොට ගෙන සත්ත්වයෝ විභූද්ධ වෙති. ගොත්‍රයෙන් වෙවයි ධනයෙන් වෙවයි විභූද්ධ නො වෙත්.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොතො සමපස්සං අත්ථෙත්තනො,
යොනිසො විවිතො ධම්මං ඵලං තත්ථ විසුඤ්ඤති.

සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ච,
යො හි¹ පාරගතො හික්ඛු ඵතාව පරමො සියා''ති.

ඉදමවොච අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො, සමනුඤ්ඤා සත්ථා
අහොසි. අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො සමනුඤ්ඤා මෙ
සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා තපෝචන්තරාධායි.

අථ ඛො භගවා තස්ස රතතියා අව්වයෙන හික්ඛු අමනෙත්ති :
ඉමං හික්ඛවෙ රතතියං අඤ්ඤාතරෙ දෙවපුත්තො අභික්කන්තාය රතතියා
අභික්කන්තාවණේණං කෙවලිකපාං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං
තෙත්ථපසඛිකම්, උපසඛිකම්ත්වා මං අභිවාදෙත්වා ඵකම්න්තං අවධායි.
ඵකම්න්තං සිතො ඛො හික්ඛවෙ, සො දෙවපුත්තො මං ගාථාහි
අජ්ඣහායි :

ඉදං හි තං ජේතවනං-පෙ-ඵතාව පරමො සියාති.

ඉදමවොච හික්ඛවෙ, සො දෙවපුත්තො. සමනුඤ්ඤා මෙ සත්ථාති මං
අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා තපෝචන්තරාධායි'ති.

ඵලං වුත්තෙ අයස්මා අනන්දො භගවන්තං ඵතදවොච : 'සො හි
ඤ්ඤා සො භතෙත්ත, අනාථපිණ්ඩිකො දෙවපුත්තො භවිස්සති, අනාථ-
පිණ්ඩිකො භතෙත්ත, ගහපති අයස්මත්තෙ සාරිපුත්තෙ අභිපසන්නො²
අහොසිති.

සාචු සාචු, අනන්ද, යාවතතං ඛො අනන්ද, තක්කාය පත්තබ්බං,
අනුප්පන්නං තයා. අනාථපිණ්ඩිකො සො අනන්ද, දෙවපුත්තො
නාඤ්ඤාති³.

ඉදමවොච භගවා. අත්තම්හො අයස්මා අනන්දො භගවතො
භාසිතං අභිනන්දීති.

අනාථපිණ්ඩිකොවංද සුත්තං පඨමං.

1. යො පි - මුරසං.

2. අවෙච්චපසන්නො - මුරසං, සිඬු, PTS.

3. නාඤ්ඤාති - මුරසං, උහං.

එහෙයින් පණ්ඩිත පුරුෂ තමහට වැඩ පසස්තේ සමාධිපාක්ෂික ධර්මය උපායයෙන් (නුවණින්) විමසන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයාචාර්ගයෙහි විශුද්ධ වෙයි.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ක්ලේශොපශමයෙන් ද ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙති. නිව්වාණපාරයට පැමිණියම් මහණෙක් වේ ද තෙහෙම ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ පරම කොට ඇති වන්නේ ය ' යි.

අනේපිඩු දෙවපින් මේ කී ය : ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුදත්තේක. ඉක්බිති අනේපිඩු දෙවපින් ශාස්තෘන් වහන්සේ මා කී වදන් අනුදත්ත ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි මැ අතුරුදහන් වී.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රාත්‍රිය ඇවැටෙත් භික්ෂූන් ඇමතුවේක : මහණෙනි, මේ රාත්‍රියෙහි එක්තරා දිව්‍යපුත්‍රයෙක් ඉක්මයිය මධ්‍යමරාත්‍රියෙහි මනා සිරුරු පැහැ ඇති වැ සියලු දෙවිරම බඩුළුවා මා කරා එළඹ මා අභිවාදනය කොට එකත්පස් වැ සිටගත. මහණෙනි, එකත්පස් වැ සිටී ඒ දෙවපින් මට ගාරායෙන් කී :

මේ ජෙනවනය. . . තෙල මැ පරම කොට ඇති වන්නේ යැ ' යි.

මහණෙනි, ඒ දෙවපුත්‍ර මෙය කී : ' මා කී වදන් ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුදත්ත ' යි. මා වැද පැදකුණු කොට එහි මැ අතුරුදහන් වී යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් අතද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්ස, හේ වනාහි එකාන්තයෙන් ඒ අනේපිඩු දෙවපින් වන්නේ ය. වහන්ස, අනේපිඩු ගැහැව් සැරියුත් තෙරණුවන් කෙරෙහි අතිශයින් පහන් වී යයි.

සාධු ! සාධු ! ! ආනන්දය, ආනන්දය යම් පමණ තර්කයෙන් දත යුතු ද තොප වීසින් ඒ දන්තාලද්දේ ය. ආනන්දය, හේ අනේපිඩුදෙවපිත. අනෙකෙක් නො වේ යයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් අතද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කොළෝ.

පළමු වැනි අනාථපිණ්ඩකොවාද සූත්‍ර යි.